

ZÁVĚREČNÉ SHRNTÍ

- Nová typologie zemědělských podniků platná od účetního roku 2010 byla poprvé použita k rozřazení podniků v rámci Agrocenzu 2010.
- Zásadní změnou proti předchozí typologii je princip definovat ekonomickou velikost podniku na základě celkové standardní produkce a vymezovat výrobní zaměření podniků tříúrovňovou klasifikací a to od typů obecnějších ke specializovanějším.
- Zemědělskou produkcí se v daném pojetí rozumí finanční hodnota zemědělské produkce v cenách loco farma. Velikost zemědělského podniku je definována ve čtrnácti třídách s exaktně vymezenými prahy v eurech.
- Stanovené prahy ekonomické velikosti podniků na základě standardní produkce, resp. finanční hodnoty hrubé zemědělské produkce a klasifikační systém sloužící k diferenciaci podniků podle výrobního zaměření a ekonomické velikosti za využití statistického zjišťování o struktuře zemědělských podniků jsou významnými nástroji k objektivizaci analytické činnosti.
- Metodicky ujednocené kategorie zemědělských podniků v rámci jednotné soustavy ekonomických ukazatelů užívaných v Zemědělské účetní datové síti FADN umožňují exaktněji posoudit ekonomické výsledky konkrétních zemědělských podniků ve standardních, relativně srovnatelných podmínkách hospodaření jak co do velikosti tak i specializace podniků.
- Výrobní zaměření českého zemědělství je na základě exaktně definovaného nového klasifikačního systému EU rozhodující měrou utvářeno podniky specializovanými na „Chov zvířat zkrmujiících objemnou píci“ (cca 34% zastoupení na celkovém počtu podniků v ČR), na podniky „Polní výroby“ (cca 31% zastoupení) a z jedné pětiny podniky „Smíšené výroby“. Celkem komentované skupiny podniků hospodaří v ČR na necelých 98 % zemědělského půdního fondu.
- Ve prospěch podniků specializovaných na chov zvířat zkrmujiících objemnou píci sehrál významnou úlohu chov KBTPM preferovaný jako extenzivní způsob hospodaření vydatnou měrou ze společných zdrojů Unie, obdobně jako byly podniky polní výroby stimulovány platným tržním řádem, který mj. otevřel českému obilnářství odbyt na zahraničních trzích.
- Ze statistického zjišťování v rámci Agrocenzu 2010 dále plyne, že subjekty právnických a fyzických osob vykazují zřetelně odlišnou strukturu z hlediska váhy komentovaných tří typů výrobního zaměření na výměře zemědělské půdy. U SPO a SFO sehrává obdobnou váhu polní výroba, zatímco u podniků smíšené výroby lze dospět k závěru, že SFO pokročily ve zjednodušování komoditní skladby. SFO zřetelně ztratily zájem o tradiční způsoby chovu hospodářských zvířat, zatímco u SPO zůstává smíšená výroba ve většině krajů rozhodujícím zaměřením.
- Ze strukturálního šetření dále vyplynulo, že na celkovém počtu zemědělských podniků v ČR mají v rámci daného velikostního vymezení největší zastoupení malé zemědělské podniky (s 61% podílem) a nejméně početnou skupinou jsou velké zemědělské podniky (7 %).
- Detailní šetření až na úroveň jednotlivých čtrnácti tříd ekonomické velikosti ukázalo, že velikostní třída XIV. (v hodnotě celkové standardní produkce přesahující práh 3 mil. EUR), zahrnující 248 největších podniků se podílí pouhým 1 % na celkovém počtu podniků klasifikovaných Agrocenzem. Podniky třídy XIV obhospodařují 19 % zemědělského půdního fondu ČR.
- Šetření ukázalo, že polní výroba je ze 70 % soustředěna do podniků hospodařících v kraji Středočeském, Jihomoravském, Ústeckém, Olomouckém, Jihočeském a Plzeňském a stejným podílem se podniky příhraničních oblastí, jmenovitě kraje Jihočeského, Plzeňského, Moravskoslezského, kraj Vysočina, kraje Karlovarského, Libereckého a Královéhradeckého podílejí na celkovém počtu podniků specializovaných na chov hospodářských zvířat zkrmujiících objemnou píci.
- Kraje spojované tradičně se zemědělskými aktivitami, resp. regiony s největším rozsahem zemědělské půdy, tj. Středočeský, Jihočeský a Jihomoravský kraj, kraj Vysočina a Plzeňský kraj (podílejí se 57 % na celkovém půdním fondu ČR) nepatří zpravidla mezi oblasti charakterizované největší výměrou zemědělských podniků.